

невизначеність стала причиною появи похідних фінансових інструментів. Специфічним терміном, який характеризує управління ризиком за допомогою деривативів, є «хеджування».

Підсумовуючи вищесказане, ми пропонуємо наступне визначення: «похідний фінансовий інструмент» – фінансовий інструмент, що використовується з метою зниження волатильності грошових потоків шляхом зменшення пов'язаної з основою невизначеності, характерними ознаками якого є строковість і похідність.

Деривативи є досить специфічними фінансовими інструментами, які обслуговують не стільки перерозподіл капіталу, як перерозподіл ризиків між суб'єктами економічної діяльності. Сукупність відносин, що включають використання ПФІ, формує складну систему – ринок похідних фінансових інструментів.

Література

1. Примостка Л. О. Фінансові деривативи: аналітичні та облікові аспекти: монографія / Л. О. Примостка. – К.: КНЕУ, 2001. – 263 с.
2. Сохацька О. М. Міжнародні ф'ючерсні ринки: теоретико-методологічні аспекти: монографія / О. М. Сохацька. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 454 с.
3. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал / Дж. Р. Хикс. – М.: Прогресс, 1988. – 488 с.
4. Swan E. J. Building the Global Market, A 4000 Year History of Derivatives / Edward J. Swan. – Kluwer Law International, 2000. – 337 p.

Ожибко Х. Я., ст. гр. ФСГзм-21
Костецкий В. В., к.е.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Аналіз ефективності діяльності підприємства у цілому, ефективності використання окремих видів ресурсів або ефективності окремих сторін і напрямків його діяльності внутрішньо пов'язує всі інші напрямки економічного аналізу між собою. Він дає своєрідний масштаб або критерій для оцінки впливу виявлених значущих чинників на фінансовий стан підприємства, дозволяє оптимізувати його взаємодію з внутрішнім і зовнішнім середовищем, визначати найкращі шляхи для досягнення цілей підприємства.

Найважливішими завданнями аналізу ефективності використання ресурсів суб'єкта господарювання є: поточний моніторинг та оцінка ефективності діяльності та використання ним окремих видів ресурсів з метою контролю задовільності й результативності різних напрямків цієї діяльності; виявлення сильних та слабких сторін діяльності підприємства; оцінка доцільності та раціональності постановки окремих цілей і завдань у діяльності

підприємства, обґрунтування їх коригування в умовах, що змінюються; визначення умов, можливостей і факторів підвищення результативності, ефективності окремих сторін та аспектів діяльності підприємства із урахуванням відмінностей впливу часу, ризику і ліквідності; обґрунтування вибору найкращих з альтернативно можливих комбінацій використання ресурсів, найкращих варіантів структури бізнесу; обґрунтування доцільності та економічна оцінка конкретних шляхів і напрямків вдосконалення діяльності підприємства, застосування окремих економічних важелів та інструментів управління [2, с. 117].

Названі загальні завдання аналізу ефективності використання ресурсів підприємства можуть бути віднесені до різних видів цього аналізу. Класифікація останнього за видами можлива за різними ознаками. Перш за все, аналіз ефективності використання ресурсів можна поділити на аналіз для внутрішніх і зовнішніх користувачів інформації.

Перший використовує більш повну і різнобічну інформацію, частина з якої становить комерційну таємницю, необхідну для прийняття управлінських рішень. Другий служить інтересам фінансових і податкових органів, власників та кредиторів підприємства, його партнерів й інвесторів та використовується ними для вирішення їхніх специфічних завдань, які не завжди збігаються з інтересами керівників чи персоналу підприємства. Далі доцільно виділити аналіз ефективності використання ресурсів підприємства у цілому і аналіз ефективності використання окремих видів його ресурсів, а також аналіз ефективності використання ресурсів в окремих підрозділах підприємства або на окремих напрямках його бізнесу.

Виділимо принципи, що мають особливе значення для фінансово-економічного аналізу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Ці принципи можна назвати принципами приватного аналізу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства:

1. Принцип взаємної відповідності процедур аналізу та об'єктів цього аналізу. Кожен вид ресурсу, що використовується, кожний підрозділ або напрямок бізнесу підприємства має свої особливості. Дані особливості повинні враховуватися як у процесі дослідження реальних проблем підприємства, так і при розробці рекомендацій щодо вдосконалення його діяльності та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

2. Принцип комплексності аналізу. Він виходить з того, що кошти, інструменти управління і його вдосконалення, призначені для застосування окремого ресурсу або для застосування у підрозділах чи на окремих напрямках бізнесу підприємства, впливають також на застосування інших ресурсів або на інші підрозділи або напрямки бізнесу. Принцип вимагає виявлення та обліку взаємного зв'язку засобів керуючого впливу на всі види об'єктів дослідження

як на теоретичній стадії аналізу, так і на стадії впровадження його рекомендацій.

3. Принцип пріоритетності аналізу. Він диктує необхідність робити акцент при проведенні аналізу на тих видах ресурсів, підрозділах або напрямках бізнесу підприємства, від яких у даний момент часу найбільшою мірою залежить успішність і ефективність діяльності підприємства.

Викладені принципи представляють собою важливу складову частину методології аналізу ефективності використання фінансових ресурсів підприємств.

Для побудови ефективної системи управління фінансовими ресурсами підприємства доцільно враховувати наступні вимоги [4, с. 238]: існування причинно-наслідкових зв'язків між елементами системи; динамічність, здатність до зміни якісного стану; володіння параметром, вплив на який дає можливість зміни протікання економічного процесу.

У процесі діяльності підприємство має вибрати оптимальні варіанти збільшення капіталу як за рахунок зовнішніх, так і внутрішніх фінансових ресурсів. При управлінні фінансами необхідно з'ясувати [3, с. 146]: яку частину прибутку, що залишився у розпорядженні підприємства після сплати податків, спрямувати на розвиток виробництва, технічне переоснащення, а яку – у фонд споживання; як використати кошти – на будівництво нового цеху чи придбання акцій іншого підприємства; куди вкласти кошти – придбати понад мінімальні потреби виробництва запаси дефіцитних матеріалів чи купувати їх у міру потреби; збільшити статутний фонд за рахунок додаткової емісії акцій чи звернутися за кредитом до банку.

Щоб визначити, наскільки ефективно використовуються фінансові ресурси підприємства, потрібно порівняти досягнутий результат від господарської діяльності та отриманий прибуток з обсягом використаних фінансових ресурсів, якими розпоряджалося підприємство у відповідний період минулого року. Це дасть змогу підприємству досягти позитивних результатів у довгостроковому періоді й отримати стійке фінансове забезпечення.

Система управління фінансовими ресурсами може вважатися досить ефективною лише у тому разі, коли вона дає змогу не лише раціонально використовувати наявні ресурси, а й забезпечити активний системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства.

Література

1. Григораш Т. Ф. Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства / Т. Ф. Григораш, Є. С. Сокальська, А. В. Шабала // Молодий вчений. – 2014. – № 10 (13). – С. 59–61.
2. Немчинов А. А. Атрибутивные характеристики определения эффективности использования финансовых ресурсов российскими предприятиями / А. А. Немчинов // Инновационная наука. – 2016. – № 11-1. – С. 116–119.
3. Погожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів

підприємства в умовах рецесії України / Н. В. Погожа // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – № 2 (45). – С. 144–149.

4. Шкробот М. В. Сутність та основи функціонування системи управління фінансовими рес-рсами підприємств / М. В. Шкробот // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 3. – Т. 2. – С. 236–240.

Павлючик Н. І., ст. гр. ФСГзм-21

Костецький В. В., к.е.н., доцент

ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ЗА ДОПОМОГОЮ УПРАВЛІННЯ ВЕЛИЧИНОЮ ЕФЕКТУ ФІНАНСОВОГО ЛЕВЕРИДЖУ

Питання оптимізації структури капіталу суб'єктів господарювання шляхом управління величиною ефекту фінансового левєриджу досліджували такі вітчизняні та закордонні вчені, як: Л. І. Безгінова, Н. О. Власова [1], І. О. Бланк [2], Н. М. Давиденко, Г. В. Савицька [4], О. О. Сініцин [5], І. Й. Яремко [6] та ін. У своїх наукових працях вони довели, що глибоке розуміння механізму впливу фінансового левєриджу на рівень прибутковості власного капіталу та ступінь фінансового ризику дає змогу управляти як вартістю, так і структурою капіталу підприємства. Разом з тим, недостатньо вивченою залишається проблема аналізу впливу ефекту фінансового важеля на структуру капіталу суб'єктів господарювання різних галузей, зокрема, сільськогосподарських підприємств. Тому доцільно активно застосовувати напрацьовані методичні підходи до оптимізації структури капіталу на практиці.

Як відомо, під оптимізацією структури капіталу підприємства розуміють досягнення такої пропорції між власним і позиковим капіталом, за якої забезпечується найбільш ефективне співвідношення між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом фінансової стійкості.

Нами було обрано один із найбільш поширених методичних підходів до проведення процедури оптимізації структури капіталу, який полягає у визначенні впливу ефекту фінансового левєриджу на кінцеві фінансові результати діяльності досліджуваного аграрного підприємства – фермерського господарства «Верестя» (табл. 1). При здійсненні відповідних обчислень було враховано, що: